

Gratis

OPEN MONUMENTEN DAG

14
SEPT
2024

&

NATIONALE ORGELDAG

GEMEENTE ALPHEN AAN DEN RIJN

INDEX

3	Voorwoord
4 - 7	Aarlanderveen
8-17	Alphen aan den Rijn
18-20	Benthuizen
21-26	Boskoop
27-31	Hazerswoude-Dorp
32-34	Hazerswoude-Rijndijk
35-39	Koudekerk aan den Rijn
40-42	Zwammerdam
43-48	Nationale Orgeldag
49-55	Monumentenlijst gemeente Alphen aan den Rijn

2

Routes, netwerken en verbindingen

Download de nationale app Open Monumentendag

Secretariaat Stichting Open Monumentendag
Gemeente Alphen aan den Rijn
Rijndijk 111
2394 AE Hazerswoude-Rijndijk
info@openmonumentendagalphenaaandenrijn.nl
0713414236
www.openmonumentendagalphenaaandenrijn.nl

“Routes, netwerken en verbindingen”

Thema Open Monumentendag/Nationale Orgeldag 2024

Een prachtig thema dat ruimte geeft om erover te vertellen en aandacht te vragen voor bijzondere plaatsen en gebouwen en hier activiteiten aan te verbinden.

Mensen en samenlevingen zijn altijd in beweging: in tijden van vrede en oorlog, voor pelgrimsreizen, handel en ontdekking. Routes en (handels)netwerken ontstonden, wegen werden aangelegd, transportnetwerken uitgebouwd, nieuwe vervoermiddelen en manieren van communicatie werden uitgevonden. Deze routes, netwerken en verbindingen blijven zich voortdurend ontwikkelen.

Dit jaar gebruiken we de slogan “Onderweg!”. “Onderweg!” refereert aan het op reis zijn van A naar B, het letterlijk in beweging zijn en de transformatie van oud naar nieuw, verleden naar heden. Onderweg reis je via (historische) routes, ontmoet je mensen waar je verbinding mee maakt en ben je onderdeel van verschillende netwerken. “Onderweg!” betreft eveneens het Open Monumentendag weekend waarbij onze bezoekers op pad gaan van monument naar monument. Dit jaar gaat het óók om de reis tussen de bestemmingen en de manier waarop je de monumenten bezoekt. Heel duidelijk is de invloed die reizen, vervoer en communicatie hebben gehad - en nog steeds hebben - op het aanzien van Nederland, de inrichting van het land, de dorpen en de steden, de manier van leven zoals we dat in Nederland vandaag de dag doen. En wat te denken van de plaatsen van aankomst en vertrek, de (reis) verhalen, emigratie, toerisme, ontdekkingsreizen en verbeelding, niet alleen toen, maar ook nu.

De Open Monumentendag 2024 Alphen aan den Rijn wordt geopend door wethouder Anouk Noordermeer op zaterdag 14 september om 10.00 uur in de Brugkerk te Koudekerk aan den Rijn. Deze kerk is een Rijksmonument, het oudste monument van Koudekerk en zelfs van de hele gemeente Alphen aan den Rijn. We bekijken de grootscheepse renovatie en aanpassingen voor de toekomst.

In dit programmaboekje vindt u de vele activiteiten en geopende monumenten in alle kernen van de gemeente Alphen aan den Rijn. U kunt zelf een wandel- of fietsroute bedenken langs monumenten, bijzondere gebouwen en plaatsen zoals bijvoorbeeld de bijzondere molens in Aarlanderveen en Benthuizen of de dokterswoning met praktijkruimte in Zwammerdam, maar u ziet ook het aanbod van rondleidingen in Alphen aan den Rijn en Koudekerk door de historische verenigingen aldaar. U kunt varen in Alphen, Boskoop en Hazerswoude-Dorp, veelal in samenwerking met plaatselijke organisaties.

U vindt informatie over de monumentale orgels in alle kernen van onze gemeente met de tijden wanneer u die kunt beluisteren. Het is immers ook Nationale Orgeldag, het traditionele OMD-slotconcert wordt een familievoorstelling “Beethoven” om 16.00 uur in de Adventskerk.

Kortom ga “Onderweg!”. Mede dankzij de vele vrijwilligers kan u heel veel worden geboden. Wij bedanken hen oprecht voor dit bijzondere werk, dat ze zo enthousiast verzetten. Op onze website www.openmonumentendagalphenaandenrijn.nl kunt u de meest actuele stand van zaken raadplegen.

Een prachtige Open Monumentendag en Nationale Orgeldag gewenst!
Namens het bestuur van de Stichting Open Monumentendag Gemeente Alphen aan den Rijn,
Tineke Verbakel, voorzitter

Aarlanderveen

HH. Petrus en Pauluskerk

Hervormde kerk

Molenviergang

Molenviergang Aarlanderveen

Rijksmonument

De enige nog werkende molenviergang in Europa.

Deze vier molens werden in twee perioden gebouwd. De eerste drie molens in de jaren 1785/6 en de vierde molen in 1801. Deze eerste drie molens hebben geen naam, maar worden aangeduid met de nummers 1, 2 en 3. De laatste molen nr. 4, wordt ook wel aangeduid als de Putmolen omdat deze een lager gelegen gedeelte (de Put) van de polder bemaalt.

De oudste drie molens zijn alle een keer door brand verwoest en werden daarna herbouwd. Daardoor is de oorspronkelijk *jongste* molen uit 1801 inmiddels de *oudste* van de vier geworden.

Sinds 1962 eigendom van de Stichting Molenviergang Aarlanderveen.

www.molenviergangaarlanderveen.nl

5

Molenviergang, molen nr. 1 “Ondermolen” (1924)

Molenmaker: H.W.C. Vergunst
Achtermiddenweg 4, Aarlanderveen
Open van 10.00-17.00

Het water wordt door middel van een scheprad met een diameter van 6,18 meter en een breedte van 47 cm ca. 1,10 meter omhoog gebracht. De vlucht van de wieken is 28,30 meter.

Molenviergang, molen nr. 2 “Middenmolen” (1869)

Molenmakers: B. de Vries (bestek)
W.F. Looman (bouw)
Achtermiddenweg 2, Aarlanderveen
Open van 10.00-17.00

Het scheprad heeft dezelfde afmetingen als van molen nr. 1.

De opvoerhoogte is 90 cm. De vlucht van de wieken is 27 meter.

Open Monumentendag 2024

Molenviergang, molen nr. 3 “Bovenmolen” (1823)

Molenmaker: Johannes Damen Dzn.
Kortsteekterweg 24, Alphen aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

Het scheprad heeft dezelfde afmetingen als van de molens 1 en 2. De opvoerhoogte bedraagt 1,40 meter; de vlucht is 28,40 meter.

Molenviergang, molen nr. 4 “Putmolen” (1801)

Molenmakers: Leendert van Leeuwen Lzn. en
Jan de Bruijne
Kerkvaartseweg 61, Aarlanderveen
Open van 10.00-17.00

Deze molen is voorzien van een vijzel die het water 85 cm omhoog brengt. De vlucht van de wieken is 27 meter. Het molenaarsectpaar is aanwezig voor informatie.

Hervormde kerk (1905)

met digitaal Monarke-orgel Johannes (2005)

Architect: A. van der Lee

Dorpsstraat 38, Aarlanderveen

Open van 10.00-15.00

Deze kerk staat op de plek van een in 1904 gesloopt kerkgebouw. De klok uit 1820 kreeg een plaats in de nieuwe toren, maar werd in 1945 door de Duitse bezetter gevorderd. Sinds 1949 is er een nieuwe luidklok. De inrichting (een Rijksmonument) is praktisch nog geheel in authentieke staat.

Er zijn rondleidingen, informatie en orgelbespelingen. Er is ook koffie en thee.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 44

www.hervormdaarlanderveen.nl

HH. Petrus en Pauluskerk (1893)

met Maarschalkerweerd-orgel (1882)

Gemeentelijk monument

Architect: Jos Cuypers

Noordeinde 26, Aarlanderveen

Open van 10.00-17.00

De RK Kerk van Aarlanderveen is in 1897 na een lange bouwperiode ingewijd. Aan de hand van een beschrijving kunt u een rondgang door de kerk maken, waarbij u gewezen wordt op alle bijzonderheden. Er is een tentoonstelling waar o.a. aandacht wordt gegeven aan de zeven sacramenten, H. Maria en de architect Jos Cuypers. Het geheel zal worden opgeluisterd met orgelspel in de ochtend en optredens van het koor Lords Voice met een kerkelijk en eigentijds programma in de middag.

U bent van harte uitgenodigd om te komen kijken en luisteren.

De koffie staat klaar en voor de kinderen is er limonade.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 43

www.rkgroenehart.nl (Aarlanderveen)

Alphen aan den Rijn

Vrouwgeestmolen

Oudshoornse kerk

Opstapplaats CAS vaartocht

Remonstrantse kerk

De Vergulde Wagen en start hist. rondleidingen

Parkvilla en start rondleiding Park Rijnstroom

Schoutenhuis & De Hazelaar

Korenmolen De Eendracht en opstapplaats CAS vaartocht

Adventskerk en grafkapel

Bonifaciuskerk

Archeon

Kantongerecht

HBS

Historische Rondleidingen

Om 11.00 en 14.00 uur kunnen er gratis stadswandelingen gemaakt worden o.l.v. gidsen van de Historische Vereniging Alphen aan den Rijn.

Gedurende 1½ à 2 uur nemen zij u mee door het centrum en langs de oevers van de Oude Rijn. Onderweg vertellen zij over de geschiedenis van de bewoners, de bebouwing en de bedrijvigheid door de eeuwen heen.

Start- en eindpunt is bij De Vergulde Wagen.

Vooraf opgeven zou fijn zijn om verzekerd te zijn van een plaatsje, dit kan via email info@hvalphen.nl met opgave van de gewenste tijd en aantal personen. U kunt ook spontaan komen kijken of er nog plaats is in een groepje.

Gebouw 'De Vergulde Wagen' (1913)

Ontwerp en bouwer: G. Bergshoeff

Van Boetzelaerstraat 48, Alphen aan den Rijn

Open van 11.00-16.00

Het pand is gebouwd als woning met timmermanswerkplaats. Sinds 1999 is de Historische Vereniging Alphen aan den Rijn hierin gevestigd. De vereniging, opgericht in 1948, is van groot belang voor de geschiedenis van Alphen aan den Rijn. Met het verenigingsblad 'De Viersprong' geeft zij bekendheid aan de historie van de gemeente.

Er is een kleine tentoonstelling rondom het thema "Routes en verbindingen".

Rondleiding in Park Rijnstroom en bezoek aan Parkvilla

Buitenplaats Rijnstroom dateert uit 1720 en is gesloopt in 1925. Het heet nu Park Rijnstroom, aangelegd naar ideeën van tuinarchitect H. Copijn en Mien Ruijs. Het is een van de meest karakteristieke plekken van Alphen aan den Rijn.

Dit komt mede door de prachtige panden die vanaf 1895 in het bezit waren van de Martha-Stichting voor “onverzorgde” kinderen. Deze gebouwen deden o.a. dienst als school, kerk en tehuis. De gids zal u laten zien wáár het meisjeshuis was en het badhuis, de gymzaal en de kerk; zij voert u in ca. 1 uur mee in de geschiedenis van de voormalige Martha-Stichting.

Start van de gratis rondleiding, door een stadsgids van het Gilde, is om 10.30 uur bij de ingang van Park Rijnstroom aan de Raadhuisstraat. Tijdsduur ca. 1 uur, max. 15 deelnemers. Om verzekerd te zijn van een plekje kunt u zich aanmelden via e-mail: stadswandelingen@gildealphenaanrijn.nl. Indien de rondleiding volgeboekt is, kunt u altijd een afspraak maken om op een andere dag met de gids op pad te gaan. U kunt zich daarvoor eveneens aanmelden via e-mail: stadswandelingen@gildealphenaanrijn.nl of vul een aanvraagformulier in via de website: www.gildealphenaanrijn.nl/stadswandelingen/

10

Parkvilla (1913/14)

Rijksmonument

Architect: M.A. van Nieukerken

Cornelis Geellaan 2, Alphen aan den Rijn

Het Parkvilla gebouw was de school van de Martha-Stichting, genaamd de Koningin Wilhelminaschool, daarom zijn er nog steeds diverse leslokalen. De theaterzaal was vroeger de gymzaal én kerkzaal. Links ernaast ligt de schoolmeesterswoning. Het Emmahuis (kindertehuis) werd in 1897 voltooid als tehuis voor kinderen vanaf drie jaar die nog een moeder nodig hadden. Het voormalige restaurant Senzaa was destijds het centrale gebouw met o.a. keuken en badhuis.

Varen met CAS (Centrum voor Architectuur en Stedebouw)

CAS gaat dit jaar, in samenwerking met De Soosboot, het Brugwachtertje, Haven aan de Rijn en molen De Eendracht, varen over de Rijn door het oude centrum. De Rijn verbindt Alphen met de rest van de wereld, al eeuwenlang, is zeer bepalend geweest in het ontstaan en de groei van Alphen en krijgt nu steeds meer een centrale plek in deze stad. Maar ken je de Rijn eigenlijk wel echt? En hoe ziet Alphen er uit vanaf de Rijn?

Met deze tocht over de Rijn richting Gouwe en terug neemt CAS Alphen je mee langs nieuwe ontwikkelingen, bijzondere monumenten en historische plekken die een nieuwe bestemming kregen. Onze gidsen staan stil bij wat er was, wat er is, wat er zou kunnen zijn en hoe dat zo gekomen is. Zo verbinden we heden aan verleden en Hoge aan Lage Zijde. Bij molen De Eendracht leggen we aan en kun je in- en uitstappen: zo zijn we gelijk de verbindende pendeldienst tussen centrum en molen.

Je ziet achterkanten van bekende Alphense straten en gebouwen en je zult je verbazen over hoe Alphen er vanaf het water uitziet. Soms prachtig, soms schokkend, soms vol mogelijkheden, oud en nieuw door elkaar. Maar altijd interessant en vol mooie verhalen.

Er varen 2 boten met gidsen heen en weer tussen Rijnkade (bij Proto) richting molen De Eendracht. Op beide locaties kun je in- en uitstappen.

Tijdens de tocht naar de molen of weer terug ervaar je Alphen volledig anders dan je gewend bent.

Aanmelden kan alleen ter plekke, toegang is gratis.

De boten varen op zaterdag 14 september tussen 11.00 en 15.00 uur.

Meer informatie op www.facebook.com/CASalphen

www.casalphen.nl

11

Jeugdactiviteit door de cultuurcoaches van bibliotheek Rijn en Venen

Teken je eigen fantasie reiskaart tussen 11.00 en 15.00 uur.

Fiets je graag naar Portugal of vertrek je liever in een raket naar Mars? Ben je een echte treinreiziger of een step je liever over een bergpas? Laat je op oude landkaarten meevoeren door je eigen reisverhaal te tekenen en laat ons zien waar je heen wilt en wat je allemaal wilt beleven onderweg.

Tijdens Open Monumentendag staan de cultuurcoaches bij de opstapplaats op de Rijnkade (bij Proto) van de boottocht van het Centrum voor Architectuur en Stedenbouw (CAS) in Alphen aan den Rijn. Jij kunt, naar het voorbeeld van kunstschilder Corneille die een reis door Nederland maakte, voor of na je tochtje over de Rijn je eigen kleurrijke reisverslag maken.

Zo kun je nooit verdwalen.

Open Monumentendag 2024

Korenmolen “De Eendracht” (1752 / 1898)

Rijksmonument

Gouwsluisseweg 46, Alphen aan den Rijn
Open van 9.00-16.00

Deze molen is in 1752 te Zaandam nieuw gebouwd, later afgebroken en in 1898 opnieuw opgebouwd in Alphen aan den Rijn. De molen is gerestaureerd en in 1973 weer gaan malen.

De molen heeft een achtkantige stenen onderbouw, de bovenbouw is met leien gedekt.

De molen wordt door een vrijwilligersgilde bemalen, dat ook de rondleidingen verzorgt en het meel verhandelt. Er is een molenwinkel met allerhande meel- en bakmixen. Ook kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn welkom, maar alleen onder begeleiding van een volwassene. Kinderen jonger dan 6 jaar mogen uit veiligheidsoverwegingen niet in de molen naar boven, de (steile) trappen op.

De molen is aangesloten bij het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde.

12 www.molen-de-eendracht.nl

Vrouwgeestmolen (1797)

Rijksmonument

Molenmaker: Hendrik Koperdraat
Heimansbuurt 1, Alphen aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

Poldermolen op stenen voet van de polder Vrouwgeest ten zuiden van Woubrugge. Het is een rietgedekte achtkanter, dat wil zeggen een lage molen die gemakkelijk vanaf de grond bediend kan worden. De molen maalt door middel van een stalen vijzel (een “schroef van Archimedes”) het water van de Vrouwgeestpolder omhoog naar de Heimanswetering om de polder droog te houden.

www.molendatabase.nl

Het Schoutenhuis (1640)

Gemeentelijk monument

Julianastraat 4, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-16.00

Geheel gerestaureerd in de 20^e eeuw. Dit is het oudste pand van Alphen-centrum, het vormt een hoeksteen van het "Vierkante Dorp" en is van bijzondere stedenbouwkundige waarde. Het doorstond oorlogen en bezettingen en was in 1795 de ambtswoning van schout Pieter Dozy, ook gaat het verhaal dat Peter Stuyvesant eens in het Schoutenhuis gelogeerd heeft.

In het pand is nu een lunchroom gevestigd waar mensen met een lichte verstandelijke beperking van gastvrijheid hun vak hebben gemaakt. Sinds de recente verbouwing heeft de lunchroom nu de toepasselijke naam "Café 1640".

Het Schoutenhuis biedt plaats aan maandelijks wisselende exposities.

www.cafe1640.nl

Oudshoornse kerk (1665)

met Hess-orgel (1783)

Rijksmonument

Architect: D. Stalpaert

Oudshoornseweg 90, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-15.30

Deze kerk is het op twee na oudste monument van Alphen. Ook dit jaar zijn er rondleidingen met uitleg over de gebrandschilderde ramen en kan de grafkelder bezocht worden. Als de rouwkamer niet bezet is, zal deze ook te bezichtigen zijn.

Joachim Hess stimuleerde broer Joh. Hermanus om zich toe te leggen op orgelbouw. Joachim was organist van de Goudse Sint Jan en daardoor kende hij veel orgelliefhebbers. De rijke kooplieden wilden met hun huisorgels pronken en elkaar graag de loef afsteken. Hess verkocht daardoor meer huisorgels dan kerkorgels, ook door het feit dat kerkbesturen vaak te weinig te besteden hadden en de kooplui daar geen last van hadden. Ieder heel uur speelt Elly Rote een klein kwartier op het orgel.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 44

www.oudshoornsekerk.nl

Vml. Kantongerecht (1880/81)

Gemeentelijk monument

Architect: J.F. Metzelaar

Wilhelminalaan 26, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-15.00

Het pand is gebouwd in de bekende baksteen-architectuur van voor 1900. Het metselwerk is voorzien van zgn. spekbanden. De hoogte van de verdiepingen en de hoge ramen geven het pand een monumentale uitstraling. De bovenramen zijn voorzien van ronde togen.

Tot 2013 was hier de zittingsplaats van de sector kanton van de rechtbank Den Haag. Sinds 2015 is uitvaartonderneming Monuta er gehuisvest.

Zij toont u o.a. het belang van begraven als immaterieel erfgoed in de rituelen en symboliek die er omheen zijn ontstaan. In veel culturen wordt zorgvuldig nagedacht over dood en rouw.

Het gemeentelijke archief heeft in het gebouw een kleine tentoonstelling ingericht met historische foto's en achtergrondinformatie.

14 www.monuta.nl/alphenaandenrijn

Hogere Burgerschool (1924)

Gemeentelijk monument

Architect: W. Verschoor

Burg. Visserpark 23-27, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-17.00

In 1918 ontstond het initiatief om een Christelijke HBS op te richten. De start daarvan was in Hotel Sint Joris (Julianastraat) maar na enkele jaren werd dit al te klein. Er kwam een plan voor een nieuwe school, dit met ondersteuning via de nieuwe onderwijswet van 1920. De architect liet zich hoogstwaarschijnlijk inspireren door Frank Lloyd Wright. Het werd dan ook een vooruitstrevend ontwerp. M.n. de vrij platte daken met enorme overstekken, de horizontale belijningen en de grote stalen ramen zijn kenmerkend voor die nieuwe stijl. De Berlage-achtige entree maakt het ontwerp compleet.

Om een vergelijking te maken: kijk even naar het oude gemeentehuis (1936) in de klassieke stijl van de Amsterdamse School en naar dit pand (1924). Je ziet dat dit veel moderner aandoet dan het gemeentehuis terwijl dat toch ruim 10 jaar later gebouwd was.

Remonstrantse kerk (1896)

Rijksmonument

Architect: J. Hengeveld
Samuel Aardewerksteeg 11, Alphen a/d Rijn
(bij Van Mandersloostraat 30 t.o. ICI Paris)
Open van 10.30-16.00

In 1896 werd deze vml. synagoge geheel vernieuwd, nadat door een brand het uit 1830 daterende gebouw volledig werd verwoest. Tegen de oostelijke buitenmuur van de synagoge bevindt zich de aron, de rollenkast. Hierin worden de Thora rollen bewaard, de vijf boeken van de Tenach, de wet. De rollenkast is bij veel synagogen aangebouwd: de Heilige Arke. Op de foto is dat de met zink beklede, kleine uitbouw.

De synagoge was bij uitstek dé ontmoetingsplek voor Joodse burgers. Na de oorlog was de Joodse gemeenschap dusdanig klein dat er geen actieve gemeenschap meer was. Sinds 1955 is het gebouw eigendom van de Remonstrantse gemeente Alphen aan den Rijn.

Er is een kleine tentoonstelling van antieke tegeltjes met Bijbelse voorstellingen.

www.alphen.remonstranten.nl

Winkel/woonhuis De Hazelaar (ca. 1850)

Rijksmonument

Julianastraat 38, Alphen aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

De eerste vermeldingen van een stenen gebouw met kelder dateren uit 1625. Die kelder met kruisgewelven en plavuizen is nog voor een deel intact. Rond 1850 wordt op de oude fundamenteën een nieuw winkelwoonhuis gebouwd, de toonbanken daarvan worden nu nog gebruikt. In 1910 wordt het drogisterij Hooegeveen. De erven Hooegeveen gaan in 1992 over tot een volledige restauratie van het gehele pand waarna in 1994 De Hazelaar de drogisterij voortzet. In 2017 heeft Burgemeester Spies de gaper aan de voorgevel onthuld. Met Natuurdrogisterij De Hazelaar wordt al ruim 110 jaar invulling gegeven aan een zelfstandige drogisterij in dit pand.

www.drogisterij-dehazelaar.nl

Adventskerk (1922)

met Steinmeyer-orgel (1922)

Gemeentelijk monument

Architect: W.Ch. Kuijper

Julianastraat 69, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-17.00

De kerk staat op de plaats van het in 1916 afgebrande kerkgebouw. Dit pand verving een in 1619 afgebrande kerk. Het is een monumentaal bakstenen gebouw met de grondvorm van een Grieks kruis onder een zadeldak met steekkappen. Let op de tegeltableaus in de klokkentoren. De kerk bevat grote roosvensters met kleurig glas-in-lood. Het originele, mechanische uurwerk (1924) dat tot 1990 dienst deed, is bewaard gebleven. Beiaardier Marianna Marras zal tussen 11.00 en 12.00 uur het carillon bespelen.

Het gratis OMD-slotconcert (16.00 uur) is de familievoorstelling "Beethoven" waarin het leven en de betekenis van de componist op ludieke wijze voor het voetlicht wordt gebracht.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 45

www.adventskerk.info

16

Grafkapel Fam. De Smeth (1773)

Rijksmonument

Paradijslaan 13, Alphen aan den Rijn

Open van 12.00-16.00

In deze grafkapel achter de Adventskerk werden tussen 1773 en 1887 21 leden van de familie De Smeth bijgezet. De grafkapel is in 1970 door de familie aan de gemeente verkocht en vervolgens gerestaureerd. Thans doet zij dienst als stiltecentrum.

Sint Bonifaciuskerk (1886)

met Hilboesen-orgel (1900)

Rijksmonument

Architect: E.J. Margry

Paradijslaan 7, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-15.30

Kerk met pastorie en kerkhof.

Gebouwd als driebeukige neogotische kruisbasiliek. Het schip heeft een houten tongewelf, de zijbeuken zijn voorzien van een stenen gewelf. Het gepolychromeerde neogotische interieur is in de loop der jaren door verschillende kunstenaars tot stand gekomen.

Op Open Monumentendag/Nationale Orgel-dag zal door de Stichting Vrienden van de Bonifaciuskerk speciale aandacht worden besteed aan de restauratie in 2025 van het in het jaar 1900 gebouwde Hilboesen-orgel.

Alexander Schippers speelt om 13.15 uur een lunchconcert op dit orgel.

Activiteiten Nationale Orgel-dag: zie pag. 44

www.bonifaciusalphen.nl

17

ARCHEON

Archeonlaan 1, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-17.00

In Museumpark Archeon zijn 43 gebouwen, boerderijen en hutten die ooit in Nederland hebben gestaan in de prehistorie, Romeinse tijd en de middeleeuwen. De Archeotolken in tijd-eigen kledij vertellen graag over de diverse periodes van vroeger.

In de prehistorie wordt het Mesolithicum getoond met de jagers en verzamelaars. De eerste boeren, de bronstijd en de ijzertijd met de kenmerkende boerderijen laten het leven zien van onze vroege voorouders.

Ook reis je langs de gehele Neder-Germaanse Limes. Hier zie je de gebouwen in het echt. Ontdek de bijzondere architectuur en de infrastructuur van de Limes, u hoort de mooie Romeinse verhalen. Bezoek het Archeologiehuis, de Romeinse villa Rijswijk De Bult, het Romeins Museum, de Alphense Castellummuur en de restauratie van de Romeinse Zwammerdamschepen. Natuurlijk mag het spannende gladiatorengevecht niet ontbreken.

In de middeleeuwen ga je mee naar de 14e eeuw. In de ambachtshuizen, het koopmanshuis en het klooster ontmoet je de Archeotolken met historische verhalen, ambachten en broeders die Gregoriaanse liederen zingen.

In Archeon komt erfgoed tot leven!

Entree is gratis met Museumkaart of Vriendenloterij VIP-kaart, evenals met de ICOM- en EXARC-pas of Rembrandtkaart. Graag een tijdsblok reserveren.

www.archeon.nl

Open Monumentendag 2024

Benthuizen

NH kerk

Korenmolen De Haas en Oudheidkamer

Korenmolen “De Haas” (1772)

Rijksmonument

Gebouwd voor molenaar Willem Overgaauw
Dorpsstraat 141, Benthuizen
Open van 10.00-16.00

Korenmolen De Haas is een ronde stellingmolen in de kleuren zwart en wit. In de jaren dertig van de vorige eeuw werd de windkracht verdrongen door elektrische aandrijfkraft, waarna de molen in verval raakte. Na een inzamelingsactie en een grondige restauratie werd in 1985 de korenmolen opnieuw in gebruik genomen.

Dit jaar is de romp van de molen opnieuw flink onder handen genomen. Alle oude verflagen zijn verwijderd. Daarna is het stucwerk zorgvuldig bijgewerkt en tenslotte heeft de romp twee frisse nieuwe witte verflagen gekregen. In de molen wordt door de molenaars graan gemalen tot meel.

De molenwinkel verkoopt verschillende soorten meel om brood te bakken en allerlei mixen om heerlijke koek, cake, koekjes en pannenkoeken mee te bakken.

<https://korenmolendehaas.nl>

19

Oudheidkamer “De Negen Turven” en de “Winkel van Sinkel”

Dorpsstraat 139, Benthuizen
(achter molen “De Haas”)
Architect: B.C. van Beek B.V.
Open van 10.00-17.00

De oudheidkamer geeft een beeld van hoe de bevolking in Benthuizen en omgeving hun huizen hadden ingericht in de periode 1900-1950. Met o.a. een stijlkamer, een bedstee-kamer, een keuken en boenhok met plee.

Er wordt een unieke fotocollectie beheerd en regelmatig zijn er wisselexposities te zien. Ook is er een gezellige koffiekamer.

Bij de oudheidkamer hoort de *Winkel van Sinkel* met een authentieke winkelinventaris, waar u ouderwets snoepgoed en kleine presentjes kunt kopen.

www.historischekringbenthuizen.nl

Open Monumentendag 2024

Hervormde kerk (1796)

met Gabry & Zoon orgel (1905)

Rijksmonument

Architect: J. Voorwinden

Dorpsstraat 48, Benthuisen

Open van 10.00-16.00

Het huidige kerkgebouw, een eenvoudige bakstenen zaalkerk, is gebouwd tegen de uit 1672 stammende achtkantige naaldspitstoren. De kerktoren is eigendom van de gemeente. In 1938 werd de kerk vergroot door de bouw van een vleugel aan de noordzijde. Ook het versierde stucplafond is bij die uitbreiding vernieuwd. Nadat in 2012 de dakconstructie vernieuwd werd, is in 2016 de kerkvloer geheel gerenoveerd.

Er zijn rondleidingen in kerk en toren, orgel-demo's en bespelingen.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 45

www.hervormdegemeentebenthuisen.nl

Boskoop

Start
Rondvaart

Het kerkje

RK kerk Joannes
de Doper

Flora
Rosarium
Perron 3

Gemeentetoren
en Dorpskerk

vml. Raadhuis

Begraafplaats

Rondvaart

I.s.m. de Historische Vereniging Boskoop, Schouwenerf, Boomkwekerijmuseum en VVV.

Bij het Schouwenerf aan het Rijnveld in Boskoop wordt gezorgd voor ons varend erfgoed. Dankzij de inspanningen van het Schouwenerf kunt u nu instappen in de schouw om de route te varen die een traditionele kweker vaak maakte. In samenwerking met HVB, Boomkwekerijmuseum en VVV laten we u graag de handelslijnen meebeleven die er eeuwenlang hebben gelopen van de kweker-aan-land naar de handelaar en de afnemers zoals kloosters, buitenplaatsen en landgoederen.

We varen van het Schouwenerf, historische plek van overslag van planten, via kwekerij het Groene Huis naar de Sluis aan het Rijnveld. Daar laten we zien hoe de lijnen liepen: vanaf de kweker naar de Gouwe en vanaf daar verder via de boot of de trein. Bij het Schouwenerf is een fotoreeks te bezichtigen met beelden van plantentransport per schouw.

We starten de rondvaarten om 11.00 uur.

De laatste afvaart is om 15.00 uur.

Er is elk half uur een afvaart. We varen met diverse schouwen en een bok van de VVV.

De tocht begint en eindigt bij het Schouwenerf. Het adres van Het Schouwenerf is Biezen 28c te Boskoop.

22 hvboskoop.nl

Kerkenpad

Ook in 2024 benutten de gezamenlijke kerken en de moskee in Boskoop weer de kans om tijdens Open Monumenten- en Nationale Orgeldag allemaal hun deuren te openen voor geïnteresseerde bezoekers. Niet gelovig of gelovig, vanuit welke richting dan ook, is een bezoekje aan een kerk of een moskee geheel vrijblijvend. Men kan zonder enige verplichting even binnenwandelen om de binnenkant van het gebouw te bewonderen, een moment van bezinning in zichzelf te ontdekken, een kaarsje aan te steken of gewoon te luisteren naar muziek, een presentatie of een optreden. Er is ook overal iemand aanwezig voor een praatje, een luisterend oor of om vragen te beantwoorden. Op de meeste plekken kan ook een kopje thee of koffie worden gedronken, maar het bezoek blijft vrijblijvend.

De kerken en de moskee vormen samen een interreligieus netwerk, waarin is afgesproken, dat elke geloofsgemeenschap vrij is om een eigen invulling te geven aan deze dag. Dat betekent, dat overal wel iets extra's te zien of te horen is, maar de basis is en blijft 'gastvrijheid'. Het programma en de openingstijden worden aangegeven in een aparte brochure, die in alle kerken voorhanden is of op websites, in de pers en op sociale media gepubliceerd is.

Wees welkom en let op de groene vlaggen met de tekst WELKOM, die u bij elk gebouw aan de ingang zullen verwelkomen.

Oude begraafplaats Reijerskoop (1875)

Gemeentelijk monument

Reijerskoop 83, Boskoop

Open van 10.00-16.00

Het in 2013 gerestaureerde poortgebouw is opgetrokken in neoclassicistische stijl met als dakversiering twee treurende figuren die een afgebroken zuil flankeren. Aan weerszijden van de dubbele toegangsdeuren zijn, als symbolen van het eeuwig durend cyclisch proces, de ornamenten van twee zich in de staart bijtende slangen te zien. Achter de toegangspoort bevinden zich de oorspronkelijke lijk- en baarhuisjes. Het onderhoud is in handen van een groep vrijwilligers.

Sinds 1986 wordt alleen nog incidenteel bijgezet. Een aantal graven is van historische betekenis, zoals het imposante grafmonument van K.J.W. Ottolander, die de goudrenet Schoone van Boskoop op de wereldkaart zette (*Belle de Boskoop, Schöner von Boskoop*).

www.oudebegraafplaatsreijerskoop.nl

23

RK kerk H. Joannes de Doper (1971) met Franssen-orgel (1880)

Architect: P. Dijkema

A.P. van Neslaan 50, Boskoop

Open van 10.00-16.00

Door de slechte staat was restauratie van de oude RK kerk geen optie, daarom werd het nieuwbouw op een andere locatie. Deze kerk is gebouwd in de opvallende stijl van de Bossche School. De bijzondere kerkzaal heeft extra sfeer. Let op de muurschildering van het Gelaat van Christus in de Absis en de 14 Kruisweg-iconen. De Mariakapel is dagelijks open.

13.30-14.00 uur: Orgelconcert Karina Markarova

14.00-15.00 uur: Vera Groen-Uljé en Clazien Pouw-Zwetsloot geven uitleg en informatie over het netwerk van de ouderen-, zieken- en rouwbezoekgroepen.

De gehele dag staat de koffie voor u klaar, kom gerust eens binnen lopen!

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 46

www.sintjandd.nl/boskoop

Open Monumentendag 2024

Gemeentetoren (1781-1783)

Gemeentelijk monument

en

Dorpskerk (1895)

met Bätz-orgel (1897, Rijksmonument)

Architect: H.J. Nederhorst

Kerkplein 5, Boskoop (naast de Hefbrug)

Open van 10.00-16.00

In 1895 brandde de kerk uit 1783 af, maar is evenals het orgel in ongeveer dezelfde stijl herbouwd. Het orgel heeft de status van rijksmonument. Er zijn de hele dag orgeldemonstraties en bespelingen door diverse organisten. Ook zijn er rondleidingen in de kerk met uitleg over het interieur.

In verband met de veiligheid is het helaas niet meer mogelijk de toren te beklimmen.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 45

www.pgboskoop.nl

24

Routes, netwerken en verbindingen

Voormalig Raadhuis (1928/29)

Rijksmonument

Architect: D.L. Landman

Raadhuisplein 1-5, Boskoop

Open van 12.00-16.00

Het gebouw (en interieur) heeft kenmerken van de Amsterdamse school; het is in september 2020 na een grote restauratie heropend. De nieuwe naam is nu raadHuis. De naam verwijst naar het Huis voor de Boskoopse gemeenschap. In de raad-/trouwzaal kunnen huwelijken/geregistreerde partnerschappen worden voltrokken. Het beeldbepalende gebouw verloor in 2014 zijn oorspronkelijke functie. Het is van algemeen belang door de cultuurhistorische waarde als expressie van de plaatselijke bestuurlijke ontwikkelingen. De monumentale gedeelten zijn in prachtige staat. In het pand is een aantal waardevolle glas-inloodramen opgenomen.

Tijdens de openstelling worden rondleidingen verzorgd.

Het kerkje (1932)

Gemeentelijk monument

Architect: K. van Nes

Burgemeester Colijnstraat 24, Boskoop

Open van 10.00-16.00

Vrijzinnig Protestantse kerk. Let op de kenmerken van de Amsterdamse School en Art Deco. Het pand bevindt zich in originele staat met latere uitbouw in dezelfde stijl.

www.vriendenvanhetkerkje.nl

www.vpgboskoop.net

25

Perron 3, vml. stationsgebouw (1936)

Gemeentelijk monument

Architect: H.G.J. Schelling

Parklaan 2, Boskoop

Open van 12.00-00.00 op vrijdag en zaterdag

en van 12.00-22.00 op zondag t/m donderdag

Het pand werd ontworpen met strakke lijnen in een zakelijke industriële stijl. Na jaren van leegstand heeft het een nieuwe horecabestemming gekregen, waarbij de historische elementen weer tot leven zijn gebracht na een grondige verbouwing. De twee toegangsdeuren uit de bouwtijd benadrukken het bijzondere karakter. Er is een fotoboek samengesteld met ook div. privé foto's van meneer Vink. Hij bediende van 1960 t/m 1985 de wissels, verkocht de treinkaartjes en beheerde de fietsenstalling. Uit dank voor de mooie verhalen en foto's is er zelfs een burger naar hem vernoemd: de Mister Vink burger.

Een eigenzinnige interpretatie van onderweg zijn is 'The FoodStation'. Deze oude paardentrailer is een foodtruck voor b.v. feestjes of evenementen.

www.perron3.com

Open Monumentendag 2024

Rosarium (1931)

Rijksmonument

Architect: S.G.A. Doorenbos

Parklaan (bij) 4, Boskoop

Gehele dag geopend

De aanleiding voor de aanleg van het rosarium was een tuinbouwtentoonstelling als werkverschaffingsproject. Bij de opening in 1933 door E. Guldemond, wethouder van Boskoop, kreeg het park de naam “Guldemondplantsoen”.

Sinds de aanleg is de vakindeling ongewijzigd en is het koepeltje met de zes zuilen en een bolvormig dak uit 1936 nog origineel. Het fonteintje in de koepel is helaas verdwenen. De houten pergola's en rozenbogen zijn vernieuwd; de zonnewijzer is in april 2024 teruggeplaatst. De tuin heeft geen sproei-installatie; onderbemaling zorgt ervoor dat de planten voldoende vocht kunnen opnemen.

Het middengedeelte is geheel gevuld met rozen, daaraan ontleent het de naam rosarium. In de tuin staan ieder jaar ca. 2.600 rozen (in wel 160 rozenrassen) van mei tot oktober in bloei.

26 www.rosariumboskoop.nl

Floragebouw (1931)

Rijksmonument

Architect: D.L. Landman

Parklaan 4, Boskoop

Gehele dag geopend

Gebouwd als tentoonstellingsgebouw voor de boomkwekerijen in functionalistische stijl, ook wel de Nieuwe Zakelijkheid genoemd. Het gebouw bestaat uit verschillend gevormde bouwmassa's met rechte en halfronde vormen, horizontale en verticale lijnen. Het werd op 20 februari 1935 in gebruik genomen.

Thans heeft het een horeca-functie met restaurant, feestzaal, casino en huisvesting van het beroemde “Vara” orgel (Standaart, 1932) in de theaterzaal. Dit unieke theaterorgel werd destijds vaak bespeeld door Cor Steijn.

www.floraboskoop.nl

Hazerswoude-Dorp

Start Rondvaart

Molen de Rooie Wip

Rietveldse Molen

Molen Blauwe Wip

Molen Nieuw Leven

De Juffrouw

Historisch Museum en
start rondleidingen

Hervormde kerk

Vaarroute en rondleiding

Door het Historisch Museum Hazerswoude wordt een gratis vaartocht georganiseerd. Start is om 11.00 uur vanaf Rijndijk 201 aan de Oostvaart.

De tocht gaat naar de sluis in de Oostvaart nabij molen de Blauwe Wip, waarna u kunt overstappen in een boot die de reis vervolgt naar de Poelzoom. Daar kunt u uitstappen en naar het Historisch Museum, Dorpsstraat 66 wandelen. Hier kunnen o.a. enkele vondsten vanuit het Westvaartpark bekeken worden evenals een film hierover. Vanuit het museum worden rondleidingen georganiseerd door de dorpskern waarbij o.m. de Hervormde Kerk bezocht wordt en uitleg gegeven wordt over het graf van schout Boers. Op het Raadhuisplein is een Romeinse eetkraam ingericht, hier kunnen kinderen ook een quiz invullen.

U kunt zowel om 11.00 uur op Rijndijk 201 in de boot stappen, maar ook bij de Oostvaartsluit of in het museum op ieder moment aansluiten. De boot-instappers worden later ook weer teruggevaaren. De overige deelnemers kunnen per fiets of te voet aansluiten.

28

Routes, netwerken en verbindingen

Historisch Museum Hazerswoude (ca. 1630)

Rijksmonument

Dorpsstraat 66, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-16.30

Dit pand bestond vroeger uit twee woonhuizen waarvan het voorste gedeelte het oudst is (het is een van de oudste panden van Hazerswoude). In 1997 is het gebouw eigendom geworden van de "Stichting Historisch Museum Hazerswoude". Het is in 1998 gerestaureerd en ingericht als museum waarin de geschiedenis van Hazerswoude getoond wordt.

Er is nu een kleine opstelling van de Limes vondsten in het Westvaartpark en u kunt een film over deze opgravingen bekijken. Ook wordt het verhaal over de aanleg van de spoorlijn Leiden/Alphen/Utrecht uitgediept.

In de achterste ruimte is een expositie over de ruilverkaveling in Hazerswoude met prachtige kaarten.

Hervormde kerk (1646/1658)

met Flaes en Brunjes-orgel (1868)

Rijksmonument

Architect: P. Post

Dorpsstraat 64, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-16.00

De kerk heeft in de loop der tijden veel restauraties en verbouwingen ondergaan. De laatste werd afgerond in 1992.

De kerk is open voor bezoek/rondleiding, recent zijn de binnenmuren opnieuw gestuct en geschilderd. Ook kan de opgeknapte toren beklimmen worden.

Het orgel heeft vorige zomer groot onderhoud gehad waarbij eveneens een aantal stemmen is toegevoegd. Omdat ervanuit Monumentenzorg geen extra pijpen geplaatst mogen worden is gekozen voor een elektronische oplossing. Er zal uitleg gegeven worden en gedurende de dag wordt het orgel door diverse organisten bespeeld.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 47

www.hervormdhazerswoude.nl

De Juffrouw (1921)

Gemeentelijk monument

Architect: J.H. Tonnaer

Pieter de Hoogstraat 3-5, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-17.00

Deze voormalige RK Sint Michaëlschool werd gebouwd in 1921 door de broers A.G. Vreeburg uit Boskoop en C.J. Vreeburg uit Hazerswoude voor de aanneemsom van bijna 200.000 gulden. Het ontwerp is van de architect J.H. (Jos) Tonnaer (1852-1929). Hij was een leerling van architect Pierre Cuypers, die o.a. het Rijksmuseum te Amsterdam ontwierp. Op de voorgevel staat het beeld van de aartsengel Michaël onder een baldakijn. De muren zijn van waalsteen in kruisverband gemetseld. De school bestond uit 7 leslokalen en een gymnastieklokaal. In 1992 is de school verbouwd tot dorpshuis, bibliotheek en mortuarium.

Het huidige gebouw fungeert als dorpshuis De Juffrouw en is in stijl ingericht met schoolplaten, schoolfoto's en een sfeervolle bibliotheek.

www.de-juffrouw.nl

Molen “Blauwe Wip” of Gerewip (1636)

Rijksmonument

Westgerepolder 3, Hazerswoude-Dorp
Open van 10.00-16.00

De molen is gebouwd in 1636. Hij staat aan de Oostvaart ongeveer een kilometer ten noord-oosten van Hazerswoude-dorp. De molen is alleen per fiets bereikbaar.

Tot 1957 in bedrijf als hulpgemaal voor de Oost- en Westgere polder, daarna is de molen in verval geraakt.

Tussen 1969 en 1974 was de molen eigendom van de provincie Zuid-Holland, vervolgens werd de molen overgenomen door de Rijnlandse Molenstichting en is sinds 2013 weer maalvaardig. De molen is ook op zondag 15 september te bezichtigen.

30 www.molendatabase.nl

Routes, netwerken en verbindingen

Molen de “Rooie Wip” (1639)

Rijksmonument

Gemeneweg 22, Hazerswoude-Dorp
Open van 10.00-17.00

De Rooie Wip heet officieel Gemenewegse molen, vernoemd naar de Gemenewegse polder die hij tot 1957 bemalen heeft.

Dit is het op een na oudste molentype in ons land, als verbetering van de standerdmolen: het gehele bovenhuis is draaibaar om zoveel mogelijk wind te vangen. Bij harde wind kan de molen gaan schudden, wat vroeger “wippen” werd genoemd.

Nadat de molen in 1960 in particuliere handen kwam, is deze sinds 1992 in Stichting Molen de Rooie Wip ondergebracht en in 1994/95 volledig gerestaureerd. In 2020 zijn veel houten constructiedelen vervangen en is het riet volledig vernieuwd. In 2021 is de molen geheel geschilderd.

Bij voldoende wind wordt er gemalen op maandag of dinsdag en op vrijdag of zaterdag.

www.rooiewip.nl

Molen “Nieuw Leven” (1820)

Rijksmonument

Dorpsstraat 228, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-17.00

In ca. 1815 werd de wipwatermolen verplaatst van de Boterpolder naar de Dorpsstraat-West en werd ingericht als korenmolen. In een advertentie uit een krant van 29 april 1815 wordt de molen te koop aangeboden. Tussen 1815 en 1925 was de molen ook bekend als De Zwaluw en Windlust. Van 1925 t/m 1933 heeft de molen uitsluitend elektrisch gemalen. In 1933 is de molen weer maalvaardig gemaakt om op de wind te malen en kreeg toen de naam “Nieuw Leven”. Na grondige restauraties in 1990 en 2010 heeft de Stichting Wipstellingkorenmolens “Nieuw Leven” in 2016 de molen van de gemeente Alphen aan den Rijn overgenomen. Uit onderzoek bleek dat er oorspronkelijk een aanbouw aan de oostzijde was. Deze is weer gerealiseerd en tevens is de molen aangesloten op riolering en waterleiding.

Er worden rondleidingen verzorgd en brood gebakken in een oude leemoven.

www.molennieuwleven.nl

Rietveldse Molen (1648)

Rijksmonument

Rietveld 2, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-17.00

De voormalige polder Rietveld ontstaat in 1648 door samenvoeging van zeven kleine particuliere poldertjes, waaronder de Rietveldse polder. Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland verlenen in dat jaar toestemming tot deze samenvoeging mits een achtkante watermolen wordt gebouwd, waarin de molenaar huisvesting heeft en de polder het hele jaar droog wordt gehouden.

Tot 1966 bemaalt deze molen de Rietveldse en later de Riethoornse polder met een oppervlakte van circa 705 ha. De opvoerhoogte is 1 tot 1.50 meter. Maar als in maart 1966 het nieuw gebouwde gemaal van de Riethoornse polder officieel in gebruik wordt gesteld, betekent dit dat de molen geen functie meer heeft. In 1967 komt de molen in eigendom van de Rijnlandse Molenstichting.

www.molendatabase.nl

Hazerswoude-Rijndijk

Scheepjeskerk

Rijnenburgermolen

Watertoren

Hazerswoude-Rijndijk

Houdekerk aan den Rijn

Groenendijk

Hazerswoude-Dorp

Westende

ALPH DEN

Richeld

Voorweg

De Ro

De Watertoren (1915)

Gemeentelijk monument

Architect: A.D. Heederik

Rijndijk 127, Hazerswoude-Rijndijk

Open van 10.00-16.30

Deze watertoren heeft tot 1985 dienst gedaan als wateropslag voor de Boskoopse Bronwaterleiding. Het ontwerp is van A.D. Heederik, oprichter van het architectenbureau DHV.

Het iconische kantoor van Hoogvliet Beheer staat symbool voor verbinding: het verbindt het verleden met de toekomst en mensen met elkaar. Kom tijdens Open Monumentendag de bijzondere architectuur ontdekken en geniet van het adembenemende uitzicht over de regio. De Watertoren is vrij te bezoeken.

Zie hoe in de watertoren traditie en innovatie samenkomen en ervaar de duurzame paviljoenruimte die de watertoren met het voormalige opzichtershuis verbindt.

www.hoogvlietbeheer.nl

33

Rijnenburgermolen (1722)

Rijksmonument

Van Beethovenlaan 63a, Hazerswoude-Rijndijk

Open van 10.00-17.00

(14 en 15 september)

De huidige Rijnenburgermolen is de vervanger van een wipmolen die door brand is verwoest. Het is een rietgedekte achtkante grondzeiler met een vlucht van ruim 24 meter, het scheprad voert het water ca. 1.75 meter op. Na bijna 2 decennia stilstand en verval is de molen in 1981 grootschalig gerestaureerd en rechtgezet door de toenmalige gemeente Hazerswoude. In 2015 is de molen overgedragen aan de gelijknamige Stichting, samen met het oude molenaarshuisje. Deze woning (1931) wordt succesvol verhuurd als vakantieverblijf en in de wintermaanden voor tijdelijk onderkomen.

Wekelijks, meestal in het weekend, is de molen in bedrijf. Als de blauwe wimpel hangt is de molen open voor bezoek. Met Open Monumentendag zijn er rondleidingen en is er koffie/thee.

www.rijnenburgermolen.nl

Scheepjeskerk (1855)

met Maarschalkerweerd-orgel (1901)

Gemeentelijk monument

Architect: W.G. van Vogelpoel

Rijndijk 106, Hazerswoude-Rijndijk

Open van 10.00-17.00, zondag van 12.00-17.00

De gebrandschilderde ramen zijn gemaakt door het atelier F. Nicolaas uit Roermond en eind 19e eeuw geplaatst.

In mei 2024 is de laatste eredienst gehouden; in aug '24 heeft de Stichting Scheepjeskerk het gehele complex overgenomen. De pastorie wordt momenteel verbouwd tot appartementen voor werkende jongeren. In de kerk zal aan de hand van het jaarthema "Verbindingen" aandacht besteed worden aan oud-Rijndijkers die geëmigreerd zijn en nog steeds verbonden zijn met Hazerswoude. Ook wordt aandacht besteed aan de trekschuiten die vroeger over de Oude Rijn verbindingen verzorgden. Arjan van 't Riet zal hierover zondag 15/9 om 13.30 uur een lezing geven. Er zijn weer diverse fotoboeken beschikbaar.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 47

www.scheepjeskerk.nl

Koudekerk aan den Rijn

Lagenwaardse molen

Eetcafé De Hoek
en start Rondleidingen

Toegangsweg naar
Hondsdijkse molen

Kasteelruïne
Poelgeest

Brugkerk

Ontmoetingskerk

Rondleidingen Koudekerk

Er zijn twee rondleidingen in Koudekerk. Daarbij gaat het om speciale plaatsen, voorwerpen en monumenten met bijzondere verhalen.

Om 11.00 uur begint de rondleiding in westelijke richting, om 14.00 uur in oostelijke richting. Deze beginnen telkens bij Eetcafé De Hoek (Dorpsstraat 50) naast de Koudekerkse brug. De deelname is gratis.

Opgave daarvoor kan gedaan worden via info@historischgenootschapkoudekerk.nl met vermelding van uw naam, aantal personen en gewenst tijdstip van de rondleiding.

36

Routes, netwerken en verbindingen

Eetcafé De Hoek (16e/17e eeuw)

Rijksmonument

Dorpsstraat 50, Koudekerk aan den Rijn

Open vanaf 11.00 uur

Al sinds 1563 is er sprake van een herberg op de plek van het huidige Eetcafé De Hoek. Het werd niet alleen gebruikt als herberg, maar ook als woonhuis, stalhouderij, winkel en waag. Sinds 1789 ook als rechthuis, hier kwamen de schout en schepenen bijeen. In 1878 werd de naam Het Wapen van Koudekerk gewijzigd in Hotel Van Egmond.

Sinds 2014 draagt het de naam Eetcafé De Hoek. Van buiten is nog te zien dat het oorspronkelijk (tot 1854) uit twee panden bestond. Het witgepleisterde gedeelte met kelder en opkamer is het oudste gedeelte. In deze opkamer zijn in chronologische volgorde historische foto's van het complex en de Koudekerkse brug (ook een rijksmonument!) in de wandafwerking opgenomen.

www.cafedehoek.nl

Brugkerk (1307)

met Van den Haspel-orgel (1895)

Rijksmonument

Dorpsstraat 53, Koudekerk aan den Rijn

Open van 10.00-16.00

De Brugkerk, bij de eerste bouw St.Nicolaas-kerk geheten, is het oudste monument van Koudekerk en de gemeente Alphen aan den Rijn. De oudste delen van de kerk dateren uit de 10e eeuw. Vanaf ca. 1300 tot nu heeft de kerk de nodige uitbreidingen en restauraties meegemaakt. De gotische bouwstijl kenmerkt zich door grote, hoge gebrandschilderde ramen. Om voldoende licht binnen te krijgen zijn deze ramen geplaatst in gemetselde topgeveltjes. De kerk heeft een driebeukig schip en een smal transept. Door het koor en de Aleidkapel is het een volmaakte kruiskerk geworden.

Vanwege de heropening van de Brugkerk zijn er allerlei optredens, presentaties, een tentoonstelling van bijzondere kindertekeningen, rondleidingen en een informatiemarkt van diverse verenigingen. Dit wordt georganiseerd door de stichting Vrienden van de Brugkerk a/d Rijn.

Activiteiten Nationale Orgel dag: zie pag. 48

www.brugkerkaanderijn.nl

37

Ontmoetingskerk (1912)

met Van der Veer-orgel ("vernieuwbouw" 1987), was van Leeuwen-orgel uit 1915

Rijksmonument

Architect: J. Hengeveld Jzn

Dorpsstraat 15, Koudekerk aan den Rijn

Open van 10.00-16.00

De rijkgedetailleerde zaalkerk is in 1912 gebouwd in de stijl van de neo-rennaissance. In het lichte en luchtige interieur is de preekstoel gecombineerd met de monumentale orgelkast. Deze beeldbepalende kerk ging in 2011 op in de PKN-Koudekerk aan den Rijn en kreeg de naam "Ontmoetingskerk". In 2022 werd het gebouw verkocht aan J.M. De Wit, die het kerkgebouw in stand wil houden zoals het nu is. De kerkzaal zal multifunctioneel worden gebruikt, zodat het fraaie interieur toegankelijk blijft. Tijdens de bezichtiging wordt nader toelichting gegeven over het gebouw met behulp van bouwtekeningen en opengewerkte tekeningen.

Er is koffie en thee en het orgel zal bespeeld worden.

Activiteiten Nationale Orgel dag: zie pag. 48

www.pknkoudekerk.nl

Lagenwaardse molen (1704/1836)

Rijksmonument

Molenmakers: Arent van der Spelt (1704),
Gerrit van Geer/Gerrit van Heteren (1836)
Batelaan 1, Koudekerk aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

De Lagenwaardse molen is een wipmolen die in 1634 werd gebouwd. Door de aanleg van de HSL werd de molen in 2004 verplaatst van Leiderdorp naar Koudekerk aan den Rijn. De molen is nu niet alleen een monument en sieraad in het landschap, maar is nog steeds het werktuig waarvoor het gemaakt is: een molen om de polder droog te malen. Tijdens het bezoek zal uitleg gegeven worden over de functie van poldermolens en in het bijzonder over de wipmolen als het oudste type molen in Nederland. Sinds 2004 is de molen eigendom van de Rijnlandse Molenstichting. Als de molen maalt, is hij in principe altijd te bezichtigen.

38 www.molendatabase.nl

Hondsdijkse molen (1693)

Rijksmonument

Molenmaker: Tijs Groenland
Dorpsstraat 65, Koudekerk aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

De oorspronkelijke molen uit 1485 brandde in 1693 af. Het polderbestuur heeft toen een achtkante grondzeiler molen gekocht die in 1644 gebouwd was op Roomburg om de Leidse grachten van vers water te voorzien. Deze staat sinds 1693 in de Hondsdijkse polder. De wieken hebben een vlucht van 25,2 meter en drijven een scheprad aan met een doorsnede van 5,5 m. Het water wordt daarmee ongeveer 1,20 m opgevoerd naar het peil van de Oude Rijn. De molen is eigendom van de Rijnlandse Molenstichting. In de molen bevindt zich de woning van de (vrijwillige) molenaar.

www.molendatabase.nl

Kasteelruïne Groot Poelgeest (13e eeuw)

Rijksmonument

Lagewaard bij 1, Koudekerk aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

Op het kasteeliland heeft een rond waterkasteel gestaan. Nu zijn alleen het kasteeliland, de slotgracht en een torentje van het poortgebouw uit eind 15e eeuw nog zichtbaar. Het kasteel en zijn bewoners hebben een roerige geschiedenis achter de rug: Hoekse en Kabeljauwse twisten, de tachtigjarige oorlog en het verval in de 18e eeuw. Het torentje van het poortgebouw heeft nog dienst gedaan als gevangenis van Koudekerk.

U kunt het eiland bezoeken met een trekpontje, via het terrein van boerderij Poelgeest aan de Lagewaard 1.

In een bijgebouw van de boerderij Poelgeest kunt u een maquette van het kasteel bekijken. Tevens is er een expositie van de bodemvondsten op het kasteelterrein.

Zwammerdam

Steektermolen

Dokterswoning
Dorpskerk
Remonstrantse (schuil)
kerk

BODEGRAVEN

Dokterswoning met praktijkruimte (1906)

Gemeentelijk monument

Plein 2, Zwammerdam

Open van 10.00-14.00

De eerste steen is gelegd op 29 september 1906 door Frans en Margaretha Schreuder. Hij was huisarts met praktijk en apotheek aan huis. Er is in Zwammerdam een straat naar hem vernoemd. Huisarts Karel Gill was de laatste met een praktijk aan huis. De laatste huisarts was Erik Pleij die het huis bewoonde. Na 115 jaar kwam er voor het eerst geen huisarts te wonen. De huidige bewoners leiden u graag rond door de nog gedeeltelijk bewaarde praktijkruimte.

41

Dorpskerk (1673)

met Lohman-orgel (1842)

Rijksmonument

Kerkplein 7, Zwammerdam

Open van 10.00-16.00

De geschiedenis van de eenbeukige laatgotische kruiskerk met ingebouwde toren voert terug tot 1230. In 1673 werd de kerk herbouwd met ook een pastorie en schoolhuis. Nog zichtbaar is dat de kerk herbouwd is op delen van de verwoeste kerk (scheidslin tussen de kloostermoppen en de gebruikte rijenstein). Een volgende restauratie was tussen 1953 t/m 1958. In 1998 kreeg het dak nieuwe leien. Binnen valt het nisje in het koor op met daarboven het gebrandschilderde raam. Een andere bezienswaardigheid is een psalmbord uit 1678, de predikantenborden en de kuif op de herenbank.

Open Monumentendag 2024

Activiteiten Nationale Orgelgag: zie pag. 48

www.pkn-zwammerdam.nl

Steektermolen (1597)

Rijksmonument

Steekterweg 31, Alphen aan den Rijn
Open van 10.00-17.00 (zaterdag) en zondag
15 september van 12.00-17.00

De Steektermolen bemaalde de 660 ha grote Steekterpolder tot 2015. Naast de molen is een nieuw volautomatisch vijzelgemaal gebouwd waardoor de molen nu alleen in noodgevallen wordt ingezet.

De molen heeft een vlucht van 26,60 meter en is daarmee de grootste wipmolen van Rijnland. Het zomerhuisje van begin 1900 naast de molen is nog steeds de dienstwoning van de molenaar.

In 1962 zijn grote wijzigingen aangebracht waarbij het scheprad vervangen werd door een vijzel, die ook door een elektromotor kon worden aangedreven. Elementen van de oude situatie, zoals de waterloop en woning in de molen zijn nog steeds zichtbaar.

42 www.molendatabase.nl

Remonstrantse kerk (1676)

Gemeentelijk monument

Molenstraat 10, Zwammerdam
Open van 10.00-16.00

In de Dordtse synode van 1618-1619 werd bepaald dat Nederlands Hervormd de staatsgodsdienst moest worden. Andere geloven als doopsgezinden, remonstranten, katholieken, e.d. werden verboden, maar wel gedoogd. Voorwaarde was dat de kerk niet als zodanig herkenbaar mocht zijn, of niet zichtbaar vanaf de straat (wat hier het geval is). Vandaar dat deze kerken schuilkerken werden genoemd.

De oorspronkelijke kerk dateert uit 1636, maar deze is door de Franse troepen in het rampjaar 1672 in brand gestoken. Sporen hiervan zijn nog zichtbaar op de kerk. In 1676 werd de kerk na restauratie weer opgeleverd. Veel van het interieur dateert nog uit die tijd.

www.schuilkerkzwammerdam.nl

NATIONALE ORGELDAG

23^e NATIONALE ORGELDAG 2024

Op zaterdag 14 september is het niet alleen **Open Monumentendag** maar ook al voor de 23^e keer **Nationale Orgeldag**. Dat deze twee themadagen samenvallen is op zich niet zo verwonderlijk omdat veel orgels in kerkelijke monumenten staan. Wij zijn heel blij dat we dit jaar weer een volledige Nationale Orgeldag kunnen presenteren en 16 kerken hun deuren geopend hebben om de orgels te kunnen beluisteren.

Hierna vindt u een overzicht van de kerken die activiteiten gepland hebben en ook hun orgels laten klinken. Het speciale OMD-slotconcert wordt om 16.00 uur gegeven in de Alphense Adventskerk door stadsorganist Simon Stelling. Het is een familievoorstelling met ook Aubrey Snell (spel en saxofoon) en Theo de With (spreker/spel). De titel is "Beethoven". De toegang is gratis.

AARLANDERVEEN

HH. PETRUS EN PAULUSKERK (1893) met Maarschalkerweerd-orgel (1882)

Noordeinde 26
Open van 10.00-17.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

Organist: Doke Leliveld van 10.30-11.00 uur
Organist: Niels Hofkens van 11.30-12.00 uur
Optreden koor Lords Voice van 13.30-14.15 en 14.30-15.15 uur

www.rkgroenehart.nl

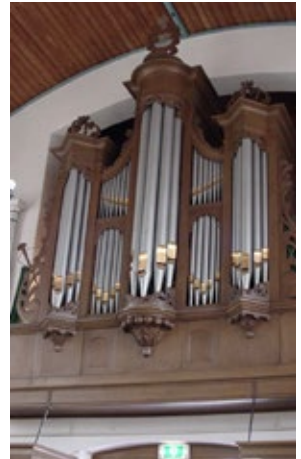

HERVORMDE KERK (1905) met digitaal Monarke-orgel van
Johannus (2005)
Dorpsstraat 38
Open van 10.00-15.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

Orgelbespelingen
10.30 uur Marc Koning
11.30 uur John de Pater

www.hervormde-gemeente-aarlanderveen.protestantsekerk.net

ALPHEN AAN DEN RIJN

ST. BONIFACIUSKERK (1886) met Hilboesen-orgel (1900)
Paradijslaan 7
Open van 10.00-15.30

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.
13.15-13.45 uur Lunchconcert rond het thema "transcripties":
- Nimrod (Enigma Variations), Edward Elgar (1857-1934)
- Ave Verum Corpus, Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)
- Le Cygne (Le Carnaval des Animaux), Camille Saint-Saëns (1835-1921)
- Morgenstimmung (Peer Gynt Suite No.1), Edvard Grieg (1843-1907)
- Hallelujah (Messiah), Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Organist: Alexander Schippers

www.bonifaciusalphen.nl

OUDSHOORNSE KERK (1665) met Hess-orgel (1783)
Oudshoornseweg 90
Open van 10.00-15.30

Ieder heel uur van 10.00 tot 15.00 uur speelt Elly Rote een klein kwartier op het unieke Hess-orgel. De muziek is gevarieerd en zal de mogelijkheden van het orgel goed laten horen. De volgende stukken worden ten gehore gebracht, waarbij de volgorde en de keuze per uur zal variëren:

- Fantasie op de manier van een echo, J.P. Sweelinck (1561-1621)
- Voluntary in D, John Stanley (1712-1786)
- Wer nur den lieben Gott lässt walten (Drei Choräle), J.S. Bach
- Praeludium en Fuga in d BWV 539, J.S. Bach (1685-1750)

Organist: Elly Rote

www.oudshoornsekerk.nl

ADVENTSKERK (1922) met Steinmeyer-orgel (1922)

Julianastraat 69

Open van 10.00-17.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen. De nieuwe dubbel-CD van het geheel gerestaureerde orgel is verkrijgbaar. Om 16.00 uur begint het gratis OMD-theaterconcert.

Organist: Simon Stelling

De speciale OMD-gezinsvoorstelling "Beethoven" wordt om 16.00 uur gegeven door stadsorganist Simon Stelling, Aubrey Snell (saxofoon/spel) en Theo de With (spreker/spel). Het leven en de betekenis van de componist wordt op ludieke wijze voor het voetlicht gebracht.

De toegang is gratis; duur 45 min.

Ook leuk voor kinderen in de basisschoolleeftijd.

www.adventskerk.info

BENTHUIZEN

HERVORMDE KERK (1672) met Gabry & Zn - orgel (1905)

Dorpsstraat 48

Open van 10.00-17.00

Heeft 1 klavier met aangehangen pedaal en 9 stemmen, w.v. de mixtuur is gedeeld in bas en discant. De precieze indeling van de registers maakt een breed scala aan muzikale expressie mogelijk. Het orgel wordt gebruikt in de erediensten, maar ook voor concerten.

Vormgeving en decoraties van de fraaie orgelkast (begin 20e eeuw) dragen bij aan de esthetische waarde van het instrument en de kerkruimte als geheel. Het orgel is cultureel erfgoed, voorbeeld van de rijke traditie van orgelbouw en kerkelijke muziek in Nederland.

Het orgel wordt de hele dag door diverse organisten bespeeld. Als u zelf kunt/wilt spelen, wees welkom!

www.hervormdegemeentebenthuizen.nl

BOSKOOP

DORPSKERK (1895) met Bätz-orgel (1897, Rijksmonument)

Kerkplein 5

Open van 10.00-16.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

Speelschema van de organisten:

10.00 uur Ed Veerman, Boskoop

11.00 uur Koos Velsen, Zwolle

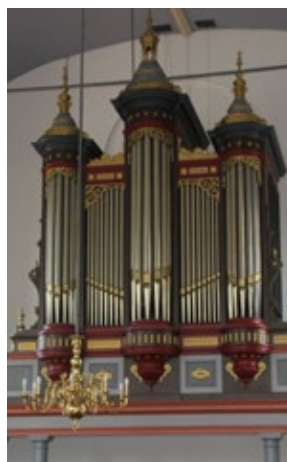
12.00 uur Theo de Mooie, Boskoop

13.00 uur Bart Wisgerhof, Veenendaal

14.00 uur Gerwin van Vliet, Veenendaal

15.00 uur Bart Kanis, Roelofarendsveen

www.pgboskoop.nl

RK KERK H. JOANNES DE DOPER (1971) met Franssen-orgel (1880)

A.P. van Neslaan 50
Open van 10.00-16.00

Rondleidingen en bespeling.

Van 13.30-14.00 uur bespeelt Karina Markarova in het kader van de Nationale Orgeldag het monumentale orgel in de kerk, gebouwd in 1880. In 1971 is de orgelkast vernieuwd door Toon van Ooi. In 1992 is het orgel gereviseerd door de fa. Flentrop.

Organist: Karina Markarova

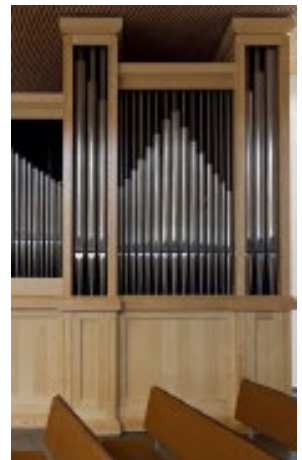

www.sintjandd.nl/boskoop

ICHTHUSKERK met Verschueren-orgel (1963)

Mendelweg 20
Open van 10.00-12.30

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

www.ggboskoop.nl

DE STEK met Louis Kramer-orgel (1980)

Puttelaan 148
Open van 10.00-15.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

www.ggboskoop.nl

DE OPEN POORT met Van Dam-orgel (1913)

Parklaan 1B

Open van 10.00-15.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

www.openpoortboskoop.nl

HAZERSWOUDE-DORP

HERVORMDE KERK (1646) met Flaes en Brunjes-orgel (1868)

Dorpsstraat 64

Open van 10.00-16.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

10.30-11.30 uur Gijs Kooijman

12.00-13.00 uur Leon van Veen

13.30-14.30 uur Dik Berkhout

15.00-16.00 uur Lennart Rijkaart.

www.hghaz.nl

HAZERSWOUDE-RIJNDIJK

SCHEEPJESKERK (1855) met Maarschalkerweerd-orgel (1901)

Rijndijk 106

Open van 10.00-17.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

Organist: Nico Wesselingh

www.scheepjeskerk.nl

Op zondag 15/9 is de kerk geopend van 12.00 tot 17.00 uur.

KOUDEKERK AAN DEN RIJN

BRUGKERK (1307) met Van den Haspel-orgel (1895)
Dorpsstraat 53
Open van 10.00-16.00

Vanwege de heropening van de Brugkerk na de verbouwing en aanpassing van het interieur zijn er op Open Monumentendag allerlei optredens, presentaties, een tentoonstelling van bijzondere kinderteekeningen, rondleidingen en een informatiemarkt van div. verenigingen. Dit wordt georganiseerd door de stichting Vrienden van de Brugkerk aan den Rijn.

Het orgel zal van 12.00-12.30 uur bespeeld worden door Chris van der Ouw

www.pknkoudekerk.nl

www.brugkerkaanderiin.nl

www.historischgenootschapkoudekerk.nl

ONTMOETINGSKERK (1912) met Van der Veer-orgel (1987)

Dorpsstraat 15
Open van 10.00-16.00 uur

De organist geeft uitleg over en demonstraties op het mechanische Van der Veer-orgel. Bezoekers mogen desgewenst ook zelf het orgel bespelen.

Organist:

10.00-11.30 uur Chris van der Ouw

13.30-16.00 uur Chris van der Ouw

www.pknkoudekerk.nl

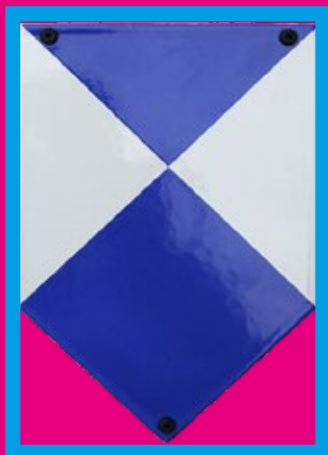
ZWAMMERDAM

DORPSKERK (1672) met Lohman-orgel (1842)
Kerkplein 7
Open van 10.00-16.00

Door een ieder die dat wil en ermee vertrouwd is mag het orgel ook bespeeld worden.

www.dorpskerkzwammerdam.nl

Lijst

2024

Monumentenlijst gemeente Alphen aan den Rijn 2024

GM = gemeentelijk monument

RM = rijksmonument

Aarlanderveen

RM	Achtermiddenweg 2	Poldermolen 2, 1786/1924
RM	Achtermiddenweg 4	Poldermolen 1, 1786
RM	Dorpsstraat 36	Herv. Pastorie, 1853
RM	Dorpsstraat 38	Herv. Kerk vanwege inventaris en middeleeuwse priesterzerk op kerkhof, 17e & 18e-eeuw
RM	Dorpsstraat 40	't Oude Rechthuis, ca. 1650
RM	Dorpsstraat 48	Woonhuis, ca. 1860
GM	Dorpsstraat 62-64	Winkelwoonhuis, ca. 1885
RM	Kerkvaartsweg 61	Poldermolen 4, 1801
GM	Machineweg 2	Gemaal Neptunus, 1871
GM	Noordeinde 6	Woonhuis, ca. 1905
GM	Noordeinde 14	Boerderij, 18e-eeuw
GM	Noordeinde 24	RK-kerk HH. Petrus en Paulus met kerkhof, 1893, Jos. Cuypers
GM	Noordeinde 26	RK-pastorie met H. Hartbeeld in de tuin, 1891, Jos. Cuypers
RM	Noordeinde 92-94	Dubbele molenaarswoning, 1910
RM	Noordeinde 96	Molen De Morgenster, 1870
GM	Stationsweg 6	Station HESM, 1915
RM	Zuideinde 10	Boerderij, 18e-eeuw
RM	Zuideinde 12	Boerderij, ca. 1840
RM	Zuideinde 37	Alg. Begraafplaats, 1873, M. Rutgers
GM	Zuideinde 24	Boerderijcomplex Semper Gaudensis, 1912
RM	Zuideinde 30	Hoeve Denk en Werk, ca. 1840
RM	Zuideinde 69	Kleine boerderij, ca. 1800

Alphen aan den Rijn

RM	Samuel Aardewerksteeg 11	Synagoge/Remonstrantse kerk, 1896, J. Hengeveld
GM	Aarkade 63	Reinigingshuisje Joodse Begraafplaats, ca. 1930
GM	Aarkade 90	Noodslachthuis, 1927
GM	Concordiastraat 2-14	Arbeiderswoningen, 1906
RM	Cornelis Geellaan 2	Koningin Wilhelminaschool met kapel Martha-Stichting/ Parkvilla Theater, 1913-1914/1953, M.A. van Nieukerken
RM	Cornelis Geellaan 12	Schoolmeesterswoning Martha-Stichting, 1913-1914, M.A. van Nieukerken
RM	Cornelis Geellaan 43	Centrale Gebouw Kindertehuis Opvoedingsgesticht Martha-Stichting, 1910-1911, M.A. van Nieukerken
RM	Cornelis Geellaan bij 43	Parkaanleg Buitenplaats Rijnstroom/Martha-Stichting met bruggetje en toegangshek, 1897, Copijn
RM	Cornelis Geellaan bij 43	Zitbank Ds. A.W. Voors in het park Martha-Stichting, 1935
RM	Cornelis Geellaan 45	Tuinmanswoning Martha-Stichting met boomgaard, ca. 1900
RM	Gnephoek 44	Hoeve Landlust met zomerhuis, 18e-eeuw
RM	Goudse Schouw 2	Alphense hefbrug, 1937, N.V. De Vries Robbé & Co.
GM	Gouwsluiseweg 44	Molenaarswoning, 1895
RM	Gouwsluiseweg 46	Molen De Eendracht, 1752/1898
RM	Heimansbuurt 1	De Vrouwgeestmolen, 1797

RM	Prins Hendrikstraat 120	Herenhuis, 1902
RM	Prins Hendrikstraat 122	Kaaspakhuis, 1902
GM	Prins Hendrikstraat bij 128	Overzetplaats
GM	Hoofstraat 2	"Nutsgebouw"/restaurant, 1895, H.J. Jesse
GM	Hoofstraat 121	Winkelwoonhuis, ca. 1880
GM	Hoofstraat 123/125	Woonhuis, ca. 1895
GM	Hoofstraat 253-255	Dubbel winkelwoonhuis, ca. 1885
RM	Hoorn 101	Koetshuis Buitenhuis Klein Raadwijk, ca. 1840
RM	Hoorn 105	Buitenhuis Klein Raadwijk, ca. 1840
GM	Hoorn bij 152-154	Overzetplaats
GM	Hoorn 298	Scheepswerf Falcon met gebouwen
RM	Hoorn 418	Boerderij, 1642
RM	Hoorn 420	Boerderij met zomerhuis, 17e t/m 19e-eeuw
RM	Hoorn 428	Hoeve De Bonte Paal, 19e-eeuw
GM	Jongkindt Coninckstraat 36	Openbare lagere Zonnebloemschool, 1931, W.B. Kroon & W. Brouwer
RM	Julianastraat 2a	Vruchtensappenfabriek 't Westland met woonhuis, 1860
GM	Julianastraat 4	Winkelwoonhuis 't Schoutenhuis, 1640
RM	Julianastraat 38	Winkelwoonhuis/Drogisterij De Hazelaar, ca. 1850
GM	Julianastraat 69	Adventskerk, 1922, W.Ch. Kuijper
RM	Kortsteekterweg 2	De Dikke Molen, 1836
RM	Kortsteekterweg 24	Poldermolen 3, 1823
RM	Kortsteekterweg 30	Boerderij Ringbrug, 18e-eeuw
RM	Kortsteekterweg 44	Boerderij, ca. 1550 met zomerhuis, 1823
GM	Kortsteekterweg 46	Boerderij Rijnbogt met zomerhuis en schuur, ca. 1860
GM	Kromme Aarweg 3 en 3a	Gemaal Kromme Aar, 1941, G.W. Vis
RM	Landlustweg 9	Hoeve Meerwijk, 17e-eeuw
RM	Landlustweg 12	Boerderij Overbeek, 1620
RM	's Molenaarsweg 7	Woonhuis, ca. 1700
GM	's Molenaarsweg 27-31	Woonhuizen, 18e-eeuw
GM	Jan Nieuwenhuijzenstraat 26	Chr. lagere Groen van Prinstererschool, 1930-1935
RM	Nuovaweg 1	Villa Vredelust, 1883
RM	W.M. Offringalaan 2-28	Kindertehuis "Emmahuis" Martha-Stichting, 1897/1930
RM	Oudshoornseweg 7	Atelier Huis & Decoratieschilder, ca. 1900
GM	Oudshoornseweg 78	Pastorie Oudshoornse Kerk, 1861, P.A. Korevaar
RM	Oudshoornseweg 90	Oudshoornse kerk, 1665, Daniël Stalpaert
GM	Oudshoornseweg bij 98	Begraafplaats
GM	Oudshoornseweg 108	Middengangshuis, ca. 1890
GM	Oudshoornseweg 110	Villa Weltevreden, 1934
GM	Oudshoornseweg 110a	Tuighuis buitenplaats Weltevreden, ca. 1880
GM	Oudshoornseweg 112	Middengangshuis, 1883
GM	Oudshoornseweg 114	Villa, 1935
GM	Oudshoornseweg 170	Woonhuis, ca. 1800
RM	Oudshoornseweg 172	Koetshuis Villa Nuova, 1868
RM	Oudshoornseweg 176-184	Villa Nuova, 1868
RM	Paradijslaan 3	Verenigingsgebouw St. Jozef, 1903, J. Etmans
RM	Paradijslaan 6	RK-pastorie, 1884-1886, E.J. Margry
RM	Paradijslaan 7	RK-St. Bonifaciuskerk, 1886, E.J. Margry
RM	Paradijslaan bij 7	Bidkapel op RK-begraafplaats, 1891
GM	Paradijslaan 8	RK-patronaatsgebouw Sint Pancratius, 1925
GM	Paradijslaan 9-10	RK-Sint Bonifaciussschool, 1912, Adriaan Rozestraten

RM	Paradijslaan 13	Grafkapel familie De Smeth, 1773
GM	Raadhuisstraat 24	Onderwijzerswoning, 1906, C. Zaal
RM	Raadhuisstraat 62	Koetshuis Martha-Stichting, 19e-eeuw
RM	Raadhuisstraat 64	Villa Martha-Stichting, 1923, M.A. & J. van Nieukerken
RM	Raadhuisstraat 82	Maranathakerk vanwege het 18e-eeuwse orgel
GM	Raadhuisstraat 100	Raadhuis Aarlanderveen, 1886, W. Langhout
GM	Ridderbuurt 19	Boerderij, 1940, A. Trappenburg
GM	Ridderbuurt 65	Woonhuis, 18e-eeuw
GM	Rietveldsepapad 5	Boerderij, 18e-eeuw
RM	Rijnkade 5	Herenhuis/restaurant Proto, ca. 1750
RM	Rijnkade 6	Woonhuis, ca. 1590/1750
RM	Rijnkade 11	Herenhuis Rijn en Pruisoord annex kaaspakhuis, ca. 1650
GM	Stationsstraat 5	Doktershuis, 1907
RM	Steekterweg 31	De Steektermolen, 1597
RM	Steekterweg 49	Boerderij, 17e of 18e eeuw
GM	Burgemeester Visserpark	Burg. Visserpark met zonnewijzer, 1935-1940
GM	Burgemeester Visserpark 2	Villa, 1922
GM	Burg. Visserpark 23-27	Hogere Burgerschool, 1924, W. Verschoor
RM	Burg. Visserpark 28-32	Raadhuis, 1939, C.J. Blaauw
RM	Wilhelminalaan 2	Buitenplaats Vaartzicht, ca. 1850
GM	Wilhelminalaan 7	Villa Sonnehoeck, 1920, W.B. Kroon
RM	Wilhelminalaan 12	Buitenhuis Overpost, ca. 1850
GM	Wilhelminalaan 24	Het Uilennest, 1916, G.J. Benckhuijsen
GM	Wilhelminalaan 26	Kantongerecht, 1881, J.F. Metzelaar
GM	Wilhelminalaan 67-75	Herenhuizen, ca. 1900

Benthuizen

GM	Dorpsstraat 22	Middengangshuis, ca. 1905
RM	Dorpsstraat 46	Toren Herv. kerk, 1672
RM	Dorpsstraat 48	Herv. kerk, 1796
RM	Dorpsstraat 141	Korenmolen De Haas, 1772
GM	Graaf van Bloisstraat 25	Hal-school, 1952, G. Nijhoff
RM	Heerewegh 34	Boerderij, 1842
GM	Secretaris Runsinkbrink 1	Raadhuis, 1955, R.H. Fledderus

Boskoop

GM	Biezen 51	Kwekersvilla Van Tol, 1906
GM	Burgemeester Colijnstraat 1	Gemeentetoren Herv. kerk, 1781-1783/1895, H.J. Nederhorst
GM	Burgemeester Colijnstraat 24	Remonstrantse kerk "Het Kerkje", 1932, K. van Nes
GM	Dwars Nieuwstraat 2	Kerkje NHEv. gemeente, 1884
RM	Gouwestraat 8	Jugendstil-winkelwoonhuis, 1908, W. Kreling
RM	Gouwestraat 10	Jugendstil-winkelwoonhuis, 1908, J. Koerts
RM	Kerkplein 1	Dorpskerk vanwege het Bätzorgel uit 1897
GM	Koninginneweg 15	Villa Van Teylingen, 1930, D.L. Landman
GM	Laag Boskoop 10	Woonhuis bij Bedrijf fa. v.d. Kooy & Zn., ca. 1910, J. Koerts
GM	Laag Boskoop 12-14	Bedrijf fa. Joh. v.d. Kooy & Zn. met woonhuis, ca. 1910
RM	Laag Boskoop 123	Boomkwekersvilla Winnetou, 1914, J. Koerts
GM	Nesse 9	Boerderij met zomerhuis, ca. 1800
GM	Nieuwstraat 79	Chr. Ger. kerk, 1892
GM	Parklaan 2	Station SS., 1936, H.G.J. Schelling

RM	Parklaan 4	Boomkwekerstentoonstellingsgebouw Flora, 1931, D.L. Landman
RM	Parklaan bij 4	Rosarium bij Floragebouw, 1931, S.G.A. Doorenbos
GM	Parklaan 6-10	Goederenloods bij station SS., 1936, H.G.J. Schelling
RM	Raadhuisplein 1-5	Raadhuis, 1928-1929/1993, D.L. Landman
RM	Reijerskoop	Gouwehefbrug, 1936, N.V. De Vries Robbé & Co.
GM	Reijerskoop 32	Kwekersvilla, 1909
GM	Reijerskoop 52-54	Woonhuizen bij boomkwekerijmuseum, 1906
GM	Reijerskoop 56	Woning/boomkwekersmuseum, 1856
GM	Reijerskoop 83	Begraafplaats met toegangspoort, ca. 1885
GM	Reijerskoop 88	Houten kantoorgebouwtje boomkwekerij Otto, ca. 1910
RM	Reijerskoop 196	Boerderijcomplex, 1636
GM	Rozenlaan 4-6	RK-patronaatsgebouw/partycentrum De Rozenburcht, 1912, Jos. Margry
GM	Rozenlaan 9	Kwekersvilla De Witte Adelaar, ca. 1915
GM	Spoelwijkschedijk 2	Boerderij, 1905
GM	Voorkade 40	Woonhuis Niet Sonder Godt, 1686
GM	Zijde 11a	Zijkkerk, 1928-1930, J.H. van Osnabrugge
RM	Zijde 442	Watertoren, 1908-1909, J. Schotel

Hazerswoude-Dorp

GM	Bent 2	Boerderij Louise Mariahoeve, 1902
GM	Dorpsstraat 57-59	Raadhuis, 1925-1927, J. Dekker
RM	Dorpsstraat 64	Herv. Kerk, 1646/1658, P. Post
RM	Dorpsstraat 66/Torenstraat 1	Woonhuis, ca. 1630
RM	Dorpsstraat 74	Dokterswoning, 1853
GM	Dorpsstraat 79	Scheepmakerswoning, ca. 1880
RM	Dorpsstraat 183	Kerk de Korenaar vanwege het Künckel-orgel uit 1811 (afkomstig uit Waalse kerk Den Haag)
RM	Dorpsstraat 228	Molen "Nieuw Leven", 1820
GM	Gemeneweg 8-10	Veldwachterswoning De Oude Nor met brandweergarage en slachthuis, 1935, J. Dekker
RM	Gemeneweg 20	Boerderij Ruimzicht, 1841
RM	Gemeneweg 22	Molen "de Rooie Wip", 1639
RM	Hoogeveenseweg 14	Boerderij Mariahoeve met varkensstal, 1933, M. Gerritzen
GM	Pieter de Hooghstraat 3-5	RK-lagere Sint Michaelschool, 1921, J.H. Tonnaer
GM	Loeteweg 38	Boerderij, ca. 1840
RM	Provincialeweg 2	Algemene begraafplaats met aula, 1935, J. Dekker
RM	Rietveld 2	Rietveldse Molen, 1648
GM	Roemer 1b	Boomkwekersvilla Jacques Wezelenburg, 1924
RM	Voorweg 73	Modelhoeve, 1883
GM	Burg. Warnaarkade 2	Villa, 1935, J. Dekker
GM	Burg. Warnaarkade bij 20	Ophaalbrug, 1952-1955, J. Dekker
GM	Burg. Warnaarkade bij 46	Ophaalbrug, 1952-1955, J. Dekker
RM	Westeinde 18	Boerderij Jacob van Beekhoeve, ca. 1860
RM	Westgerepolder 3	Molen Blauwe Wip, 1636
GM	Zuidijk 9	Boerderij Hofstede Bethlehem met zomerhuis, 1776

Hazerswoude-Rijndijk

RM	Van Beethovenlaan 63a	Rijnenburgermolen, 1722
----	-----------------------	-------------------------

GM	Chopinlaan 2	Dorpshuis Het Anker, 1975, T. Alberts
GM	Groenedijksepad 5	Molenromp Benthuiser Bovenmolen, 1928-1929/1960
RM	Groenedijksepolder 2	Molen Groenendijkse Molen, 1627
RM	Rijndijk 14-18	Complex Nieuw Werklust Kleiwarenfabriek, ca. 1860
RM	Rijndijk 16	Directeurswoning Nieuw Werklust Kleiwarenfabriek, ca. 1840
RM	Rijndijk 20-28	Arbeiderswoningen Nieuw Werklust Kleiwarenfabriek, 1922
RM	Rijndijk 49-51	Boerderij met opkamer, 17e-eeuw
RM	Rijndijk 69	Zomerhuis boerderij Hoop en Vrees, ca. 1800
RM	Rijndijk 71	Boerderij, 17e-eeuw
GM	Rijndijk 106	Scheepjeskerk, 1855, W.J. van Vogelpoel
RM	Rijndijk 107-109	Boerderij Rijnhoven, ca. 1800
GM	Rijndijk 108	RK-pastorie, 1904-1908, J.H. Tonnaer
GM	Rijndijk 111	Boerderij Rijnzicht met zomerhuis, 1856
RM	Rijndijk 123-125	Boerderij Rijnenburg, 1614
GM	Rijndijk 127	Watertoren, 1915, A. Heederik
GM	Rijndijk 131	Dienstwoning waterleidingbedrijf bij watertoren, 1905
GM	Rijndijk 137	Onderwijzerswoning, 1882, Goldberg
RM	Rijndijk 199-201	Boerderij, 18e-eeuw
RM	Rijndijk 203-205	Boerderij, ca. 1800
GM	Rijndijk 249	Rentenierswoning Menken, 1937, J. Dekker
RM	Rijndijk 253	Boerderij "Hoeve Rijnland", 17e-eeuw/ca. 1800
GM	Rijndijk 254	Koepelwoning Mansverbeterhuis de Nieuwenburg, 1732
GM	Rijndijk 255	Woonhuis Lommerse, 1936, J. Dekker
RM	Rijndijk 259	Boerderij "Hoeve Zonlust", 17e-eeuw
RM	Rijndijk 265	Boerderij Byelust, 1865
GM	Rijndijk 300	Buitenplaats Huize Poelzicht, ca. 1800
GM	Rijndijk 336	Buitenplaats Hooge Boomen, ca. 1850

Koudekerk aan den Rijn

RM	Batelaan 1	Lagenwaardse molen, 1836
RM	Bruggestraat	Rijnbrug of Koudekerkse Brug, 1929
RM	Dorpsstraat 1	Boerderij Bouwlust, ca. 1760
RM	Dorpsstraat 13-15	Ontmoetingskerk, 1912, J. Hengeveld
RM	Dorpsstraat 17	Boerderij Withorst, ca. 1800
GM	Dorpsstraat 26	Woonhuis A'damse School, ca. 1925
GM	Dorpsstraat 36	Woonhuis, 1880
GM	Dorpsstraat 48	Herv. Pastorie, 1867
RM	Dorpsstraat 49	Zomerhuis boerderij Bijkerk, 19e-eeuw/ca. 1950
RM	Dorpsstraat 50	Eetcafé De Hoek, ca. 1850
RM	Dorpsstraat 51	Boerderij Bijkerk met 19e-eeuwse hooiberg, 1941, Corzwager
RM	Dorpsstraat 53	Brugkerk, ca. 1307
RM	Dorpsstraat 59-61	Smidse, 17e- en 19e-eeuw
GM	Dorpsstraat 63	Boerderij Kindervreugd met zomerhuis, ca. 1870
RM	Dorpsstraat 65	Hondsdijkse molen, 1644/1693
GM	Dorpsstraat 68a	Koetshuis Villa Bijdorp/Brandweerkazerne, 1919
RM	Dorpsstraat 70	Villa Bijdorp/Raadhuis, 1827
RM	Dorpsstraat 70a	Stalgebouw Kasteel Groot Poelgeest, 1648
RM	Hofstedelaantje 1	Gepleisterde Hofstede Den Tol, 1807/1878
RM	Hondsdijk 25	Boerderij Bronstee met 17e-eeuws toegangshek, ca. 1800
RM	Hondsdijk 39	Boerderij Rynhoeve met zomerhuis, ca. 1880

RM	Hondsdijk 59	Boerderij Molenzigt met zomerhuis, ca. 1830
RM	Hondsdijk 69	Boerderij Westdorp met zomerhuis, 1891
GM	Hoogewaard 188	Villa Weltevreden, 1896
GM	Lagewaard 1	Boerderij Poelgeest met zomerhuis, ca. 1875
RM	Lagewaard bij 1	Restanten Kasteel Groot Poelgeest, 1746
RM	Lagewaard 20	Boerderij 's Lands Welvaren, ca. 1800
RM	Lagewaard 24-25	Boerderij Ken U Zelfen met zomerhuis, 18e-eeuw/ca. 1800
RM	Lagewaard 47	Boerderij Margaretha Bouwina met opkamer, ca. 1800
RM	Lagewaard 53	Boerderij, ca. 1800
RM	Lagewaard 69	Boerderij Maria's Genoegen met zomerhuis, 1742/ca. 1800
RM	Lagewaard 75	Boerderij Hoogkamer, ca. 1800

Zwammerdam

GM	Akerboomseweg 15-17	Buitenhuis/koetshuis, ca. 1905
RM	Kerkplein 7	Herv. kerk, 1673
RM	Kerkplein 6	Herv. Pastorie, 19e-eeuw
RM	Lindhovestraat 2	Boerderij, ca. 1800
GM	Lindhovestraat 10	Villa Rhijnauwen, ca. 1905
RM	Lindhovestraat 12	Boerderij Lindenhove, 18e-eeuw
GM	Lindhovestraat 27-31	Woonhuizen en fabriek
GM	Molenstraat 10	Remonstrantse kerk, 1676/19e-eeuw
GM	Molenstraat 62	Geref. kerk, 1892, R. Kuipers
GM	Plein 1	Raadhuis, 1906
GM	Plein 2	Dokterswoning, 1906
RM	Plein 8	Eenlaags huis, ca. 1675/18e-eeuw
GM	Spoorlaan 14-16	Algemene begraafplaats met aula, ca. 1930
GM	Swadenburgerdam 1-3	Hotel De Rustende Jager, 1906

De VriendenLoterij Open Monumentendag wordt jaarlijks georganiseerd door Stichting Open Monumentendag Gemeente Alphen aan den Rijn en landelijk bureau Open Monumentendag in samenwerking met de VriendenLoterij. Met dit evenement willen wij gezamenlijk de aandacht voor de monumenten vergroten door dit bijzondere Nederlands cultureel erfgoed toegankelijk te maken en te behouden voor een breed publiek.

Bestuurssamenstelling
Stichting Open Monumentendag Gemeente Alphen aan den Rijn

Tineke Verbakel, Boskoop / voorzitter
Henk de Boer, Hazerswoude / secretaris
Dries Janse, Benthuizen / penningmeester
Arjan van 't Riet, Aarlanderveen
Niek Zwinkels, Alphen aan den Rijn
Jan Kamphuis, Koudekerk aan den Rijn
Luuk Boerman, Zwammerdam

Ondersteuning
Robert Bezemer / Nationale Orgeldag
Jochem van Wijngaarden / website